

ΤΕΤΑΡΤΟ ΘΕΡΙΝΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (HISEC)

Fourth Summer School History & Economy (HISEC)

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Δελβινάκι Πωγωνίου

3-6 Ιουλίου 2025

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ-ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΔΕΛΒΙΝΑΚΙ 2025

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ και

ΤΙΤΛΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

- ❖ **Στράτος Δορδανάς** – Αναπλ. Καθηγητής, Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας, Α.Π.Θ.:
Ο «κυρ Παναγιώτης», ο «κυρ Νικολάκης», το Περιβάλλον και η 4η Αυγούστου
- ❖ **Γιώργος Γκωλέτσης** – Αναπλ. Καθηγητής, Τμήμα Οικονομικών, Π.Ι.:
Επανεξετάζοντας την Καινοτομία και Επιχειρηματικότητα μέσα από τον σχεδιασμό Βιώσιμων Προϊόντων
- ❖ **Κωνσταντίνος Καρανάτσης** – Αναπλ. Καθηγητής, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Π.Ι.:
Θύμησες κυκλικής οικονομίας από την ύπαιθρο κι άλλες από το άστυ
- ❖ **Ευάγγελος Κουμανάκος** – Αναπλ. Καθηγητής, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, Ε.Α.Π.:
Από την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση στη συμμετοχή: Η κομποστοποίηση ως πράξη κυκλικής συνείδησης στην πανεπιστημιακή κοινότητα
- ❖ **Ευστράτιος Κυπριωτέλης** – Επίκουρος Καθηγητής, Τμ. Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής, Π.Ι.:
Η ανάπτυξη της Κυκλικής Οικονομίας στις συνθήκες της ενιαίας Παγκόσμιας Οικονομίας
- ❖ **Άννα Μανδουλαρά** – Αναπλ. Καθηγήτρια, Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας, Π.Ι.:
Πώς η ουσιαστική σχέση Ανθρώπων – Ζώων βοηθά το Περιβάλλον και την Κυκλική Οικονομία;
- ❖ **Ειρήνη Τριάρχη** – Επίκουρη Καθηγήτρια, Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής, Π.Ι.:
Κλιματική Αλλαγή και Βιώσιμη Ανάπτυξη: Ο Ρόλος της Διακυβέρνησης στην Επίτευξη του SDG13
- ❖ **Φλιτούρης Λάμπρος** – Αναπλ. Καθηγητής, Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας, Π.Ι.:
Νερό, Γη και Πόλεμος: Περιβαλλοντική Ιστορία της Παλαιστίνης

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ και ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

Στράτος Ν.Δορδανάς

Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας, Α.Π.Θ.

dordanas@hist.auth.gr

Ο «κυρ Παναγιώτης», ο «κυρ Νικολάκης», το Περιβάλλον και η 4η Αυγούστου

Θα υπέθετε κανείς ότι το μεταξικό καθεστώς της 4ης Αυγούστου 1936 ενδιαφέρθηκε για το περιβάλλον και υπήρξε από τις πρώτες πολιτικές διοικήσεις που άσκησαν μια συστηματική περιβαλλοντική πολιτική έστω και στο πλαίσιο μιας πατερναλιστικής προσέγγισης. Στις τοπικές κοινωνίες, μάλιστα, αρκετοί ακόμα και σήμερα ανατρέχουν στη μεταξική περίοδο για να επιβεβαιώσουν ότι τα τοπικά ή περιαστικά αλσύλλια φυτεύτηκαν από μαθητές σχολείων την εποχή εκείνη. Δύσκολα θα μπορούσε να τεθεί υπό αμφισβήτηση η παραπάνω θέση, αν η περιβαλλοντική ιστορία της συγκεκριμένης περιόδου δεν διαπλεκόταν με τη βασική ιδεολογία του καθεστώτος της 4ης Αυγούστου, που χρησιμοποίησε το περιβάλλον για να στηρίξει αρτιότερα τον δημόσιο προπαγανδιστικό λόγο του και να παρουσιάσει τη συνταγματική εκτροπή ως τομή για τη γέννηση του Νέου Κράτους από τις στάχτες ενός αμαρτωλού παρελθόντος. Το παρακάτω απόσπασμα από τον λόγο του Ιωάννη Μεταξά με την ευκαιρία της έναρξης της αναδασωτικής προσπάθειας των τελών του 1939 συνιστά ένα είδος εν εξελίξει κυβερνητικού προγράμματος πρόνοιας έναντι της ξεχασμένης υπαίθρου και των μέχρι πρότινος περιθωριοποιημένων κατοίκων της, που το αμέριστο ενδιαφέρον της κεντρικής διοίκησης είχε μεταβάλει σε θερμοκήπιο αναζωογόνησης και εκκόλαψης μιας νέας πολιτικής (και περιβαλλοντικής) κουλτούρας. Η αναδάσωση και η προστασία του περιβάλλοντος αποκτούσαν υπό το πρίσμα αυτό έμμεσες (ολοκληρωτικές) συνυποδηλώσεις που μέσα στην αλληγορία τους σηματοδοτούσαν τη διαρκή αναμέτρηση με τον «χρεωκοπημένο» κοινοβουλευτισμό: «Και όταν ελευθερώθηκε η Ελλάδα, μου λέτε και με κατηγορείτε ότι τότε κατέστρεφα ό,τι και αν έμενε πια! Και η καταστροφή, με κατηγορείτε, ότι ήταν ακόμη μεγαλύτερη από πριν. Μα, εσείς οι κάτοικοι των πόλεων, οι γραμματισμένοι άνθρωποι, που είχατε όλα τα αξιώματα στα χέρια σας και με διοικούσατε και με διευθύνате, εφροντίσατε ποτέ για μένα, τον χωριάτη, όπως με λέγατε τότε, τον σημερινό αγρότη; Εφροντίσατε ποτέ για μένα; Αξιωθήκατε ποτέ να δώσετε μια προσοχή και σε μένα; Να μου πείτε πως θα ζήσω, πως θα περάσω εγώ και τα παιδιά μου; Ποτέ! Ποτέ! Μαλώνετε μεταξύ σας για την εξουσία και μένα, τον άνθρωπο του χωριού, με θυμόσατε μονάχα τότε που το χωριό μου γινότανε εκλογικό τμήμα, τότε ερχόσαστε και εφροντίζατε τάχα για μένα για μια ημέρα και εφεύγατε πάλιν. Δρόμους δεν είχα, σπόρο δεν είχα για να σπείρω, αφήστε τα άλλα και τα άλλα, που πρέπει ένα κράτος να φροντίζει για τους γεωργούς του. Τι θέλατε να κάμω και εγώ τότε για να ζήσω; Γιατί έπρεπε να ζήσωμε και εγώ και τα παιδιά μου! Έκαμα τα δάση για να πάρω λίγο λίπασμα από το φυσικό λίπασμα, που κάνει το κάψιμο του δάσους, για να κάμω χωράφια να φάγω λίγο σιτάρι. Με κατηγορείτε. Μου λέτε: σου τα γράψαμε στις εφημερίδες. Μα μήπως ήμουν σε θέσι να διαβάσω τις εφημερίδες σας; Και γι' αυτό είχατε φροντίσει, όπως και για τ' άλλα. Εγώ ήμουν ο χωριάτης και το όνομά μου σας εχρησίμευε για να υβρίζεσθε μεταξύ σας και να λέτε ο ένας τον άλλο 'παλιοχωριάτη'. [...] Τώρα έγινα αγρότης [...]. Και αν κανένας από μας μπορούσε να κουτσοδιαβάξη καμιά εφημερίδα, που οι δρόμοι για να φθάσουν σε μας οι εφημερίδες; Έπειτα, πώς να διαβάσω τα άρθρα σας; Μήπως καταλάβαινα τίποτε με τη γλώσσα που τα γράφατε; Τι δική μου τη γλώσσα τη λέγατε πρόστυχη, τη δική σας όμορφη και ωραία. [...] Μου λέτε: κάναμε νόμους και σε τιμωρούσαμε! Τι λέτε; Από τότε που ελευθερώθηκε η Ελλάς μου κάνατε διδασκαλία ότι έχω απόλυτη ελευθερία να κάμω ό,τι θέλω, ότι εγώ είμαι ο κυρίαρχος. Μου εμάθατε και αυτό και συγχρόνως μου λέγατε ότι τιμωρείσαι από τους νόμους.

[...] Μια φορά που έκαψα ένα κομμάτι δάσους και με κυνηγούσε ο Χωροφυλακή και φοβήθηκα πως θα πάω στη φυλακή, σκέφθηκα αμέσως τον κυρ Παναγιώτη, που κατοικούσε στη χώρα και ήτανε μεγάλος και τρανός και κατέβηκα να τον δω γιατί ήταν άνθρωπος δικός μου και κουμπάρος μου και τον εψήφιζα σε κάθε εκλογή. Μόλις τον είδα του είπα: κυρ Παναγιώτη, είμαι για τη φυλακή. Με κυνηγάει η Χωροφυλακή, γιατί έκαψα ένα δάσος. Τι λες κυρ Νικολάκη, μου απαντά, δεν ντρέπεσαι; Θα σε αφήσω να πας φυλακή; Δεν θα πας φυλακή, είσαι οπαδός μου! Και στα σωστά, με αυτά και με αυτά, δεν μπήκα στη φυλακή. Και όταν γύρισα στο χωριό και είδα τον ενωμοτάρχη, που κοίταζε και δεν μου έλεγε τίποτε, κατάλαβα τη δύναμή μου, και έτσι τον άλλο χρόνο το καλοκαίρι έκαψα και το υπόλοιπο μέρος του δάσους. Τι σας φταίω, λοιπόν, εγώ ο δυστυχισμένος ο Έλληνας, για όλα αυτά τα πράγματα; Εσείς εκεί πέρα [...] σ' αυτή τη μεγάλη πόλι που βλέπω από εδώ, που με διευθύνετε και με διοικείτε τόσα χρόνια, εσείς φταίτε με αυτά και με αυτά που με μαθαίνετε. Μη μου λέτε, λοιπόν, ότι εγώ δεν αγαπώ το δάσος και το πράσινο. Και μη μου λέτε ότι εγώ είμαι ένας λαός που χαίρεται να καίη κάθε χλωρό κλαρί, που βρίσκεται μπροστά του».

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Βερέμης Θάνος (επιμ.), Ο Μεταξάς και η εποχή του, Εκδόσεις Ευρασία, Αθήνα 2009.
- Βρανάς Φαίδων (επιμ.), Μεταξάς, το προσωπικό του ημερολόγιο, 1933-1941 (Η Τετάρτη Αυγούστου-Ο Πόλεμος 1940-41), Εκδόσεις Ίκαρος, Αθήνα 1960.
- Μεταξάς. Λόγοι και σκέψεις 1936-1941, τόμ. β' (1939-1941), Εκδόσεις Γκοβόστη, Αθήνα χ.χ.έ.
- Πετράκη Μαρίνα, Ο μύθος του Μεταξά. Δικτατορία και προπαγάνδα στην Ελλάδα, Ωκεανίδα, Αθήνα 2006.
- Πετράκη Μαρίνα, Ο Ιωάννης πίσω από τον Μεταξά, Η Καθημερινή, Αθήνα 2014.
- Πλουμίδης Σπυρίδων Γ., Το καθεστώς Ιωάννη Μεταξά (1936-1941), Εστία, Αθήνα 2016.
- Υφυπουργείον Τύπου και Τουρισμού (έκδ.), 4 Αυγούστου 1936-4 Αυγούστου 1940. Τέσσερα χρόνια διακυβέρνησεως Ι. Μεταξά, 3 τόμοι, Εκδόσεις 4ης Αυγούστου, Αθήνα χ.χ.έ.

Γιώργος Γκωλέτσης

Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Οικονομικών, Π.Ι.

goletsis@uoi.gr

Επανεξετάζοντας την Καινοτομία και Επιχειρηματικότητα μέσα από τον σχεδιασμό Βιώσιμων Προϊόντων

Ο σχεδιασμός προϊόντων (product design) περιλαμβάνει τη σύνθεση των αναγκών των καταναλωτών και των δυνατοτήτων παραγωγής για τη δημιουργία νέων προϊόντων και των συναφών υπηρεσιών τους. Έτσι ενώνει την καινοτομία με την επιχειρηματικότητα λειτουργώντας ως γέφυρα που μετατρέπει δημιουργικές ιδέες σε εμπορικά βιώσιμες λύσεις. Η ενσωμάτωση αρχών αειφορίας και κυκλικών μοντέλων οδηγεί στην επανεξέταση της δημιουργίας προϊόντων με τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, μεγιστοποίηση της αποδοτικότητας πόρων αλλά και την προαγωγή κοινωνικής ευημερίας. Παράλληλα εξασφαλίζει μακροπρόθεσμη οικονομική βιωσιμότητα και ηθικές πρακτικές καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του προϊόντος. Περιλαμβάνει επίσης την ενσωμάτωση βιώσιμων πρακτικών στα επιχειρηματικά μοντέλα, καλλιεργώντας μια κουλτούρα καινοτομίας που εξισορροπεί το κέρδος με τον κοινωνικό και περιβαλλοντικό αντίκτυπο. Μέσα από το πρίσμα της αειφορίας προκύπτουν και νέα επιχειρηματικά μοντέλα, μετασχηματίζοντας τον τρόπο με τον οποίο οι επιχειρήσεις δημιουργούν και παραδίδουν αξία. Η παρούσα εισήγηση παρουσιάζει πώς συνδέονται θεωρητικά και πρακτικά οι έννοιες της βιωσιμότητας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας, πώς επηρεάζονται τα επιχειρηματικά μοντέλα και αναδεικνύει πώς μέσα από σχετικές στρατηγικές οι επιχειρήσεις μπορούν να επιτύχουν οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά οφέλη.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Anand, A., Argade, P., Barkemeyer, R., & Salignac, F. (2021). Trends and patterns in sustainable entrepreneurship research: A bibliometric review and research agenda. *Journal of Business Venturing*, 36(3), 106092.
- Ahmad, S., Wong, K. Y., Tseng, M. L., & Wong, W. P. (2018). Sustainable product design and development: A review of tools, applications and research prospects. *Resources, Conservation and Recycling*, 132, 49-61.
- Broccardo, L., Truant, E., & Dana, L. P. (2023). The interlink between digitalization, sustainability, and performance: An Italian context. *Journal of Business Research*, 158, 113621.
- de Medeiros, J. F., Garlet, T. B., Ribeiro, J. L. D., & Cortimiglia, M. N. (2022). Success factors for environmentally sustainable product innovation: An updated review. *Journal of Cleaner Production*, 345, 131039.
- Zameer, H., Yasmeen, H., Wang, Y., & Saeed, M. R. (2024). Sustainability-oriented corporate strategy: green image and innovation capabilities. *Management Decision*, 62(6), 1750-1774.

Κωνσταντίνος Καρανάτσης

Αναπληρωτής καθηγητής, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Π.Ι.

kkaranat@uoi.gr

Θύμησες κυκλικής οικονομίας από την ύπαιθρο κι άλλες από το άστυ

Μνήμη & παρόν

Από την περιφέρεια (Πωγώνι) στο κέντρο (Πειραιάς) και τανάπαλι με τα χρόνια να περνούν και τις αλλαγές να διαδέχονται γοργά η μια την άλλη. Στη βάση προσωπικών βιωμάτων ιχνηλατούμε την εξέλιξη της ονομαζόμενης κυκλικής οικονομίας που παλαιότερα ονόμαζαν, τουλάχιστον στην ύπαιθρο, καθημερινότητα. Μια προσωπική κατάθεση για τη αλλοίωση των εννοιών της οικονομίας

Ευάγγελος Κουμανάκος

Αναπληρωτής καθηγητής, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, Ε.Α.Π.

koumanakos@eap.gr

Από την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση στη συμμετοχή: Η κομποστοποίηση ως πράξη κυκλικής συνείδησης στην πανεπιστημιακή κοινότητα

Η κομποστοποίηση συνιστά μια πράξη με έντονη περιβαλλοντική, κοινωνική και πολιτισμική σημασία. Από την παραδοσιακή αξιοποίηση οργανικών υλικών στις αγροτικές κοινότητες, έως τις σύγχρονες πολιτικές της κυκλικής οικονομίας, η κομποστοποίηση αποτυπώνει μια διαχρονική αλλά και μεταβαλλόμενη σχέση του ανθρώπου με τα απόβλητα και τη φύση. Στο πλαίσιο αυτής της εργασίας, διερευνώνται οι παράγοντες που επηρεάζουν τη συμμετοχή σε μια πρότυπη πανεπιστημιακή κοινότητα κομποστοποίησης, με στόχο τη βαθύτερη κατανόηση της μετάβασης από την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση στη βιωματική συμμετοχή.

Η μελέτη αξιοποιεί δεδομένα ερωτηματολογίου που διανεμήθηκε σε φοιτητές και προσωπικό πανεπιστημιακού ιδρύματος. Ενσωματώνοντας το θεωρητικό μοντέλο της Θεωρίας της Προγραμματισμένης Συμπεριφοράς (Theory of Planned Behavior - TPB), αναλύονται οι στάσεις των συμμετεχόντων, οι κοινωνικές νόρμες, οι γνωστικές μεταβλητές, καθώς και οι περιορισμοί χωροχρονικού τύπου. Τα αποτελέσματα δείχνουν υψηλό ποσοστό περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης (με το 79,8% να αξιολογεί θετικά την κομποστοποίηση για τη συμβολή της στην προστασία του περιβάλλοντος), αλλά χαμηλή πρακτική εμπλοκή, λόγω έλλειψης χώρου (36%), χρόνου (30,6%) και υποστήριξης από την κοινότητα (μόλις 13,2% δήλωσαν ότι αισθάνονται έντονη κοινωνική στήριξη).

Η εργασία υποστηρίζει ότι η πανεπιστημιακή κοινότητα μπορεί να λειτουργήσει ως μικρογραφία κοινωνικού μετασχηματισμού, όπου η κομποστοποίηση δεν περιορίζεται σε μια τεχνική διαδικασία διαχείρισης αποβλήτων, αλλά αναδεικνύεται σε συλλογική πρακτική οικολογικής αυτογνωσίας και επαναπροσδιορισμού της σχέσης κοινωνίας και φύσης. Η ενίσχυση της περιβαλλοντικής ιστορικής συνείδησης, της πρακτικής γνώσης και της κοινωνικής ενδυνάμωσης μπορούν να συμβάλουν στη μετάβαση από τη θεωρητική αποδοχή στην ενεργό συμμετοχή, στοιχείο κρίσιμο για τη διαμόρφωση μιας βιώσιμης, συμπεριληπτικής κυκλικής κοινωνίας.

Ευστράτιος Κυπριωτέλης

Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής, Π.Ι.

kypriot@uoi.gr

Η ανάπτυξη της Κυκλικής Οικονομίας της συνθήκης της ενιαίας Παγκόσμιας Οικονομίας

Η οικονομική ανάπτυξη μέσα από την εφαρμογή των οικονομικών μηχανισμών και των διαδικασιών της εντατικής χρήσης των πόρων έχει οδηγήσει σε πολυάριθμες προκλήσεις, οι οποίες με τη σειρά της έχουν προκαλέσει συζητήσεις για την περιβαλλοντική και οικολογική επιβάρυνση του πλανήτη. Η περαιτέρω ανάπτυξη της κοινωνίας, διατηρώντας παράλληλα της τρέχοντες ρυθμούς ανάπτυξης της παραγωγής και της κατανάλωσης με την αύξηση του πληθυσμού, μπορεί να οδηγήσει σε μια παγκόσμια καταστροφή. Το παραδοσιακό μοντέλο ανάπτυξης βασίζεται στην εντατική βιομηχανική ανάπτυξη και της υποδομές έντασης πόρων. Το επιχείρημα υπέρ της μεγαλύτερης ανάπτυξης είναι απλώς η αναδιατύπωση του οικονομικού αξιώματος ότι το περισσότερο, ή η δυνατότητα για το περισσότερο, είναι προτιμότερο από το λιγότερο. Το αξίωμα αυτό δεν είναι πλέον γενικά αποδεκτό. Για παράδειγμα, η αρχιτεκτονική του Bauhaus ότι το «λιγότερο είναι περισσότερο» έχει αποκτήσει της οπαδούς στην οικονομική σφαίρα, αλλά κυρίως της κοινωνίες της αφθονίας. Η Κυκλική Οικονομία αποτελεί πρόταση και ενδεχομένως να καταστεί αποτελεσματική, ενεργοποιώντας εργαλεία και μηχανισμούς ανάπτυξης διαφορετικά από τα εφαρμοζόμενα. Σε μια ενιαία παγκόσμια οικονομία, είναι απαραίτητο να προστατευθούν οι πόροι από την ανεξέλεγκτη σπατάλη, να διατηρηθεί η αξία των αγαθών ακόμη και μετά από το πέρας της χρήσης της, έτσι ώστε να προστατευθεί το κεφάλαιο (φυσικό κεφάλαιο, σύμφωνα με τη βιβλιογραφία) Για την ανάπτυξη της Κυκλικής Οικονομίας σημαντικό ρόλο θα παίξει η εθνική και διεθνής νομοθεσία, κυρίως οι θεσμοί, αλλά και οι σχέσεις οικονομικής εξάρτησης, μεταξύ των αναπτυγμένων, αναπτυσσόμενων και αδύναμων κρατών. Για την πρακτική εφαρμογή των ιδεών μιας κυκλικής οικονομίας, απαιτούνται κυβερνητικά μέτρα για την υπέρβαση των θεσμικών, οικονομικών και πολιτικών εμποδίων. Η μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία οδηγεί σε αύξηση του κόστους συναλλαγών, αβεβαιότητα, καιροσκοπική συμπεριφορά. Η έννοια της κυκλικής οικονομίας έχει παγκόσμιο χαρακτήρα και αντιπροσωπεύει μια συστημική μετατόπιση που διαμορφώνει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα, δημιουργεί οικονομικές ευκαιρίες και παρέχει περιβαλλοντικά και κοινωνικά οφέλη. Ταυτόχρονα προβάλλεται έντονα η έννοια της «βιώσιμης ανάπτυξης» ως η μόνη διέξοδος στα οικολογικά και περιβαλλοντικά προβλήματα. Υπάρχουν ενδείξεις ότι η έννοια της «βιώσιμης ανάπτυξης» χρησιμοποιείται ως ο μανδύας κάλυψης της αδυναμίας ανάπτυξης και όχι ως ο ηθικός «αναπροσανατολισμός» των οικονομιών. Οι ανησυχίες για την επιβίωση της βιόσφαιρας, κάτω από συνθήκες συνεχώς αυξανόμενου υλικού προϊόντος, έχουν κερδίσει σημαντικό ακροατήριο από τα μέσα της δεκαετίας του 1960 και πάλι της κοινωνίες της αφθονίας (Clower, R., 1966. Growth Without Development, Northwestern University Press, Evanston, ill, 1966, p. vi.). Οι λαοί των φτωχών χωρών εκδηλώνουν έντονα την αντιπάθειά της της ανησυχίας αυτές. Οι ολιγαρχίες υπερασπιζόμενες της φιλοδοξίας των ηγετών της για περισσότερα αγαθά υπενθυμίζουν ότι η μειονότητα των χωρών της αφθονίας καταναλώνει σχετικώς μεγάλα ποσοστά του παγκόσμιου προϊόντος. Σε αυτό το πλαίσιο θα παρουσιάσουμε την εξέλιξη των πτυχών της Κυκλικής Οικονομίας, της ο σχεδιασμός νέων προϊόντων, η εμφάνιση νέων θεσμών και η υιοθέτηση των μηχανισμών και διαδικασιών από την βιομηχανία. Εξετάζουμε της προτεινόμενες πρακτικές μετάβασης από

την οικονομία έντασης πόρων στην Κυκλική Οικονομία, θέτοντας το ερώτημα αν αυτή η μετάβαση πραγματοποιείται υπό το πρίσμα της οικολογικής και περιβαλλοντικής «ευαισθησίας» ή υπό το πρίσμα των οικονομικών και γεωοικονομικών συμφερόντων

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- J. Korhonen, A. Honkasalo, J. Seppälä, Circular economy: the concept and its limitations, *Ecol. Econ.* 143 (2017) 37–46, doi: 10.1016/j.ecolecon.2017.06.041 .
- Hervé Corvellec, Alison F. Stowell, Nils Johansson, (2017) Critiques of the circular economy, *Journal of Industrial Ecology*, Volume 26, Issue 2
- Philipp Rittershaus, Venkat Aryan, Manfred Renner, Systematic Review on Barriers, Enablers, and Interdependencies: Sectoral Challenges and Opportunities Towards Adoption of Circular Practises in the Mobile-Phone Industry, *WIREs Energy and Environment*, 10.1002/wene.70006, 14, 2, (2025).
- Jouni Korhonen, Antero Honkasalo, Jyri Seppälä, Circular Economy: The Concept and its Limitations, *Ecological Economics*, Volume 143, (2018), 37-46, <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2017.06.041>.
- Piero Morseletto, Targets for a circular economy, *Resources, Conservation and Recycling*, Volume 153, 2020, 104553, <https://doi.org/10.1016/j.resconrec.2019.104553>.
- C.W. Babbitt, G. Gaustad, A. Fisher, W.Q. Chen, G. Liu, Closing the loop on circular economy research: from theory to practice and back again, *Resour. Conserv. Recycl.*, 135 (2018), pp. 1-2

Άννα Μανδουλαρά

Αναπληρώτρια καθηγήτρια, Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας, Π.Ι.

amandyl@uoi.gr

Πώς η ουσιαστική σχέση Ανθρώπων – Ζώων βοηθά το Περιβάλλον και την Κυκλική Οικονομία;

Στην παγκόσμια βιβλιογραφία, τα τελευταία χρόνια, η μελέτη των ζώων και η σχέση «ανθρώπων-ζώων» έχει γίνει κυρίαρχο ρεύμα στην ιστορία του περιβάλλοντος, στην Οικονομία, στη διανοητική ιστορία, στην πολιτισμική ιστορία, στην ιστορία της Ιατρικής, της Επιστήμης και της τεχνολογίας. Και ακριβώς επειδή η μελέτη των ζώων έχει εισβάλει στην έρευνα από της πλευρές, για της ειδικούς, η ιστορία των ζώων, αποτελεί στροφή “animal turn” – κατ’ αναλογία με την «γλωσσική στροφή» “linguistic turn” και όχι απλώς ένα νέο «υπό-πεδίο» ανάλυσης. Ωστόσο, παρότι η σχέση ανθρώπων και ζώων δεν είναι ένα, εντελώς, νέο πεδίο, της ευρωπαϊκής και παγκόσμιας ιστοριογραφίας, τα θέματα που έχουν προσδιοριστεί στην αλλοδαπή ως «animal studies», «σπουδές για τα ζώα», είναι εξαιρετικά περιορισμένα στην ελληνική, ανθρωπολογική και ιστορική, έρευνα. Το σεμινάριο θα μελετήσει τόσο την έννοια του περιβάλλοντος όσο και της σχέσεις ανθρώπων και ζώων, αναλύοντας εργασίες ανθρωπολόγων – της ο Tim Ingold – οι οποίες διερευνούν μία νέα «οντολογική ισοδυναμία» ανθρώπων και ζώων, αμφισβητώντας τον δυτικό/αποικιοκρατικό δυισμό αιώνων, μεταξύ κοινωνίας και φύσης, μεταξύ ανθρώπινης και ζωώδους κατάστασης. Θα διερευνηθούν παραδείγματα τα οποία φανερώνουν της πολλαπλούς τρόπους με της οποίους, αποικιοκρατικές πολιτικές και αφηγήματα έχουν καθορίσει τη σχέση των ανθρώπινων πληθυσμών με εκείνους των ζώων: γλώσσες, κοινωνίες, κουλτούρες, οικοσυστήματα, κλιματικές αλλαγές κ.λπ φέρουν τα σημάδια του ανθρώπινου ιμπεριαλισμού, της κατάκτησης, των μεταναστευτικών ροών, της παγκοσμιοποίησης, της αποικιοκρατίας και της νέο-αποικιοκρατίας. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, το σεμινάριο θα αναδείξει της τρόπους με της οποίους η ουσιαστική σχέση Ανθρώπων/Ζώων θα βελτιώσει το Περιβάλλον και την Κυκλική Οικονομία. Θα εξεταστούν καίρια ζητήματα της:

- Μείωση της εντατικής κτηνοτροφίας (η εκτροφή ζώων, κυρίως για κρέας, έχει τεράστιο περιβαλλοντικό αποτύπωμα)
- Προώθηση οικολογικών καλλιεργειών με σεβασμό στην πανίδα (η υιοθέτηση αγροοικολογικών πρακτικών που δεν δηλητηριάζουν ή σκοτώνουν άγρια ζώα – με φυτοφάρμακα, παγίδες κ.λπ – δημιουργεί υγιή οικοσυστήματα, ενισχύει τη βιοποικιλότητα και προάγει συμβιωτικές σχέσεις π.χ. φυσικοί εχθροί παρασίτων).
- Επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση ζωοτροφών και αποβλήτων
- Εκπαίδευση – Ευαισθητοποίηση – Υπευθυνότητα
- Τέλος στη σπατάλη και την υπερκατανάλωση προϊόντων ζωικής προέλευσης

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Corine Pellouchon (Κορίν Πελουσόν), Το Μανιφέστο των ζώων. Η πολιτικοποίηση της υπεράσπισης των ζώων, Μελάνι, Αθήνα 2022
- Richard Bulliet, Κυνηγοί, βοσκοί και χάμπουργκερ. Το παρελθόν και το μέλλον των σχέσεων μεταξύ ανθρώπων και ζώων, Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου, Αθήνα 2012

- Αλέξανδρος Γεωργόπουλος, Περιβαλλοντική ηθική, Gutenberg, Αθήνα 2002
- Condillac, Πραγματεία για τα ζώα, Πόλις, Αθήνα 2017
- Tim Ingold, Η αντίληψη του περιβάλλοντος, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2016
- Ιωσήφ Μποτετζάγιας, Η ανθρώπινη ιστορία των σκύλων, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2017
- Mark Rowlands, Ο φιλόσοφος και ο λύκος. Τι μας διδάσκει η άγρια φύση για την αγάπη, τον θάνατο και την ευτυχία, Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου, Αθήνα 2010
- Peter Singer, Η απελευθέρωση των ζώων, Αντιγόνη, Θεσσαλονίκη 2010
- Φόερ Σάφραν Τζόνθαν, Τρώγοντας ζώα, Μελάι, Αθήνα 2010
- Άννα Λυδάκη (επιμ.), Ο άνθρωπος και τα άλλα ζώα, Παπαζήσης, Αθήνα 2019
- Mohnhaupt, Ζώα στον Εθνικοσοσιαλισμό, Gutenberg, Αθήνα 2021
- Μανδουλαρά Άννα, 2021. «Άτια, όσα περισσότερα δυνηθήτε να μας εξοικονομήσετε και να μας στείλετε». Τα «άλογα του πολέμου» στην Ελληνική Επανάσταση στο: Ελευθερία και Θάνατος στην Ελληνική Επανάσταση του 1821. Μικροϊστορικές προσεγγίσεις από τον αγώνα στον Ηπειρωτικό και στον ευρύτερο Βαλκανικό χώρο, τόμος Πρακτικών Συνεδρίου.
- Adelman, Juliana. 2020. Civilised by Beasts: Animals and Urban Change in Nineteenth-century Dublin. Manchester: Manchester University Press
- Ahmad, Diana L. 2016. Success Depends on the Animals: Emigrants, Livestock, and Wild Animals on the Overland Trails, 1840–1869. Reno: University of Nevada Press.
- Albarella, Umberto, Keith Dobney, Anton Ervynck and Peter Rowley-Conwy. 2007. Pigs and humans: 10,000 years of interaction. New York: Oxford University Press.
- Allen, Barbara. 2009. Pigeon. London: Reaktion Books.
- Alves, Abel A. 2011. The Animals of Spain: An Introduction to Imperial Perceptions and Human Interaction with Other Animals, 1492-1826. Leiden: Brill.
- Anderson, Virginia DeJohn. 2004. Creatures of Empire: How domestic animals transformed early America. Oxford , New York: Oxford University Press.
- Arluke, Arnold and Boria Sax. 1992. Understanding Nazi animal protection and the holocaust. Anthrozoös. 5(1): 6-31.
- Atkins, Peter (ed.). 2012. Animal Cities: Beastly Urban Histories. Burlington: Ashgate.
- Ayres, Brenda (ed.). 2018. Victorians and Their Animals: Beast on a Leash. New York: Routledge.
- Bankoff, Greg, Sandra Scott Swart and P. Boomgaard. 2007. Breeds of Empire: The invention of the Horse in Southeast Asia and Southern Africa, 1500-1950. Copenhagen: NIAS.
- Colley, Ann C. 2014. Wild Animal Skins in Victorian Britain: Zoos, Collections, Portraits, and Maps. New York: Routledge
- Cooper, Jilly. 1983. Animals in War. London: Heinemann.
- Crosby, Alfred W. 1986. Ecological Imperialism: The Biological Expansion of Europe, 900-1900. Cambridge: Cambridge University Press.

Ειρήνη Τριάρχη

Επίκουρη καθηγήτρια, Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής, Π.Ι.

etriarhi@uoi.gr

Κλιματική Αλλαγή και Βιώσιμη Ανάπτυξη: Ο Ρόλος της Διακυβέρνησης στην Επίτευξη του SDG13

Η αυξανόμενη ανησυχία για τη βιωσιμότητα του πλανήτη έχει επαναφέρει στο προσκήνιο ένα κρίσιμο ερώτημα: Πώς μπορούν τα κράτη να επιτύχουν τους στόχους της Ατζέντας 2030; Η απάντηση ενδέχεται να βρίσκεται στους ίδιους τους θεσμούς τους. Οι καλά λειτουργούσες κρατικές δομές αποτελούν προϋπόθεση για την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη, ενώ οι θεσμοί, ως σύνολα κανόνων και αρχών, λειτουργούν ως καταλύτες για τη μακροπρόθεσμη πρόοδο. Η διαμόρφωση και εφαρμογή αποτελεσματικών περιβαλλοντικών πολιτικών απαιτεί τη συμβολή των πολιτικών θεσμών, αφού τέτοιες πολιτικές είναι σχεδόν αδύνατον να υλοποιηθούν χωρίς την παρέμβαση του κράτους και τη ρυθμιστική του ικανότητα.

Η διάλεξη εξετάζει τη σχέση μεταξύ θεσμικής διακυβέρνησης και της προόδου προς την επίτευξη του Στόχου Βιώσιμης Ανάπτυξης 13 (SDG13), που αφορά την κλιματική δράση. Στο πλαίσιο της Ατζέντας 2030, όλα τα κράτη-μέλη του ΟΗΕ καλούνται να ενσωματώσουν τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs) στα εθνικά τους σχέδια για τη βιωσιμότητα και την ανάπτυξη. Ο SDG13 συνδέεται άμεσα με τη Συμφωνία των Παρισίων για το Κλίμα, καθώς καλεί τα κράτη να «λάβουν επείγουσα δράση για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεών της». Η κλιματική αλλαγή επηρεάζει σχεδόν όλους τους SDGs και, αντιστρόφως, η πρόοδος σε κάθε στόχο επηρεάζει και την ικανότητα αντιμετώπισής της. Εστιάζοντας στο παράδειγμα της Βαλκανικής Χερσονήσου, η διάλεξη αναδεικνύει το ρόλο της ποιότητας διακυβέρνησης στη μείωση των εκπομπών CO₂. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο εύρημα ότι η ρυθμιστική ποιότητα έχει καθοριστική θετική επίδραση, σε αντίθεση με άλλες θεσμικές διαστάσεις που παραμένουν αδύναμες ή μη λειτουργικές. Η πράσινη μετάβαση, συνεπώς, δεν εξαρτάται μόνο από τεχνολογίες ή οικονομικούς πόρους, αλλά σε μεγάλο βαθμό από την επάρκεια των θεσμών και την ικανότητα των κρατών να σχεδιάζουν και να εφαρμόζουν ολοκληρωμένες και μακροπρόθεσμες πολιτικές.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Ignjatović, J., Filipović, S. and Radovanović, M. (2024), “Challenges of the green transition for the recovery of the Western Balkans”, *Energy, Sustainability and Society*, Springer Berlin Heidelberg, Vol. 14 No. 1, pp. 1–13, doi: 10.1186/s13705-023-00421-4.
- Jones, M.W., Peters, G.P., Gasser, T., Andrew, R.M., Schwingshackl, C., Gütschow, J., Houghton, R.A., et al. (2023), “National contributions to climate change due to historical emissions of carbon dioxide, methane, and nitrous oxide since 1850”, *Scientific Data*, Vol. 10 No. 1, pp. 1–23, doi: 10.1038/s41597-023-02041-1.
- Knez, S., Štrbac, S. and Podbregar, I. (2022), “Climate change in the Western Balkans and EU Green Deal: status, mitigation and challenges”, *Energy, Sustainability and Society*, Springer Berlin Heidelberg, Vol. 12 No. 1, pp. 1–14, doi: 10.1186/s13705-021-00328-y.
- United Nations-Department of Economic and Social Affairs. (2022), *The Sustainable Development Goals Report 2022*, United Nations-Department of Economic and Social Affairs, available at: <https://unstats.un.org/sdgs/report/2022/>.

Λάμπρος Φλιτούρης

Αναπληρωτής καθηγητής, Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας, Π.Ι.

lfilitour@uoi.gr

Νερό, Γη και Πόλεμος: Περιβαλλοντική Ιστορία της Παλαιστίνης

Η περίπτωση της Παλαιστίνης αναδεικνύει πώς η πολιτική σύγκρουση διαμορφώνει την περιβαλλοντική ιστορία ενός τόπου. Η ισραηλινοπαλαιστινιακή σύγκρουση, σε συνδυασμό με την αποικιοκρατική διαχείριση της γης και των πόρων, έχει μεταμορφώσει το παλαιστινιακό τοπίο με τρόπους που αντανakλούν όχι μόνο πολεμικές στρατηγικές αλλά και βαθιά άνιση οικολογική ανάπτυξη. Από την οθωμανική εποχή έως την βρετανική εντολή και τη σύγχρονη περίοδο, η χρήση του νερού, η καλλιέργεια της γης και η διαχείριση των δασών και λιβαδιών διαμόρφωσαν την τοπική οικολογία και ταυτόχρονα αποτέλεσαν πεδία πολιτικού ελέγχου. Στη σύγχρονη εποχή, η στρατιωτική κατοχή, οι οικισμοί και οι αποκλεισμοί επιδεινώνουν τη ρύπανση, την ερημοποίηση και την υποβάθμιση των υδάτινων πόρων, ιδίως στη Γάζα. Οι υποδομές είναι ανεπαρκείς ή κατεστραμμένες, με αποτέλεσμα την αύξηση των αποβλήτων και την αδυναμία επεξεργασίας λυμάτων. Η περιβαλλοντική ιστορία της Παλαιστίνης καταδεικνύει πώς η φύση γίνεται θύμα αλλά και εργαλείο της σύγκρουσης. Η ανάλυση αυτής της ιστορίας φανερώνει την ανάγκη ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής δικαιοσύνης στις ειρηνευτικές διαδικασίες, αναγνωρίζοντας ότι χωρίς οικολογική αποκατάσταση, δεν μπορεί να υπάρξει βιώσιμη ειρήνη στην περιοχή.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Sawsan Ramahi, "The environmental impact of Israeli settlements on the Occupied Palestinian Territories", Middle East Monitor, <https://www.middleeastmonitor.com/wp-content/uploads/downloads/factsheets/the-environmental-impact-of-israeli-settlements-on-the-occupied-palestinian-territories.pdf>
- Mazin B. Qumsiyeh (07 Mar 2024): Impact of the Israeli military activities on the environment, *International Journal of Environmental Studies*, DOI: 10.1080/00207233.2024.2323365
- Joni Aasi, «Pollution, colonialité et droit international de l'environnement : Une étude de la situation palestinienne», *Archivio antropologico mediterraneo*, Anno XXIV, n. 23 (1) 2021, URL: <http://journals.openedition.org/aam/3870>; DOI: <https://doi.org/10.4000/aam.3870>

ΠΡΟΣΚΕΚΛΗΜΕΝΟΙ ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Μάνθος Ντελής

**Καθηγητής Financial Economics, Audencia Business School
Εξωτερικό μέλος του Συμβουλίου Διοίκησης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων**

Ο Μάνθος Ντελής είναι καθηγητής Financial Economics στην Audencia Business School της Νάντ (Γαλλία). Η τρέχουσα ερευνητική του δραστηριότητα εστιάζει στον ρόλο της κοινωνικής και βιώσιμης χρηματοδότησης και στη συναφή οικονομική πολιτική στις σύγχρονες κοινωνίες. Πάνω από 60 άρθρα του έχουν δημοσιευτεί σε κορυφαία επιστημονικά περιοδικά (Journal of Accounting & Economics, Journal of Business Ethics, Journal of Financial Economics, Journal of Financial & Quantitative Analysis, Management Science, Operations Research, Review of Finance κ.α. Μεταξύ άλλων διακρίσεων, τον Μάρτιο του 2019 προτάθηκε εξωτερικά για το βραβείο USERN και περιλαμβάνεται στις βάσεις δεδομένων του Stanford που αφορούν δείκτες καθολικής επιστημονικής επίδρασης (standardized citation indicators). Είναι συνιδρυτής και μέλος της οργανωτικής επιτροπής του συνεδρίου CEPR Endless Summer Conference on Financial Intermediation and Corporate Finance, καθώς και μέλος της επιστημονικής επιτροπής της Ελληνικής Εταιρείας Χρηματοοικονομικής και Λογιστικής (ΗΦΑΑ). Επιπλέον, είναι Associate Editor στα περιοδικά Journal of Financial Stability και International Review of Finance. Αποτελεί εξωτερικό μέλος του Συμβουλίου Διοίκησης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

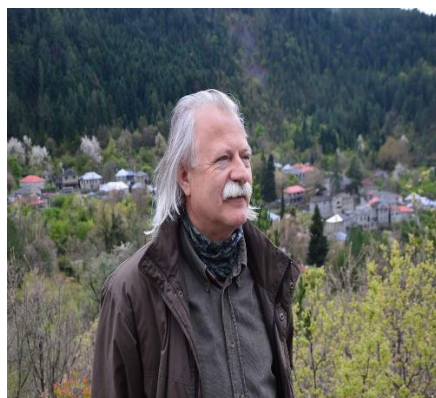

Μιχάλης Μακρόπουλος
Μεταφραστής και Λογοτέχνης

Ο Μιχάλης Μακρόπουλος γεννήθηκε στην Αθήνα το 1965, σπούδασε βιολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών κι εργάζεται ως μεταφραστής λογοτεχνίας από τα αγγλικά και τα γαλλικά (έχοντας μεταφράσει αρκετά έργα των Ernest Hemingway, Truman Capote, F.S. Fitzgerald, John Steinbeck, Ray Bradbury, Stephen King, Saul Bellow, Richard Powers, Michel Faber, Antoine de Saint-Exupéry, Martin Amis, κ.ά.). Έζησε στη Θεσσαλονίκη και στη Λευκάδα και περνά μεγάλα διαστήματα στο Δελβινάκι Πωγωνίου στην Ήπειρο. Έχει εκδώσει τα βιβλία Το δέντρο του Ιούδα (2014), Τσότσηγια & Ω΄μ (2017), Μαύρο νερό (2019), Η θάλασσα (2020), Άρης (2021, μαζί με την ποιήτρια Ελένη Κοφτερού), Ιστορίες από ένα περασμένο μέλλον (2022), το Ποτάμι του χρόνου, μια ερωτική επιστολή προς την τέχνη του κινηματογράφου (2023), Μαργαρίτα Ιορδανίδη (2024), Άμμος (2025) καθώς και βιβλία για παιδιά, μεταξύ αυτών τα: Ο Μάρκος και η περίεργη εφεύρεση του καθηγητή Στρφτ (Καστανιώτης, 2005), Το παιδί μες στη βαλίτσα (Πατάκης, 2013), Η μαλαματένια βελανιδιά (Καλειδοσκόπιο, 2020) και το Καρναβάλι των θαυμάτων και των τεράτων (Νάκας, 2008), που εκδόθηκε επίσης στα γαλλικά (Le Carnaval des merveilles et des monstres, Éditions Planète, 2018) και στα αγγλικά (The Carnival of Marvels and Monsters, Planète Rebelle, 2019).

Το Μαύρο νερό τιμήθηκε με το Βραβείο Διηγήματος/Νουβέλας του Περιοδικού «www.oanagnostis» 2020, το Κρατικό Βραβείο Διηγήματος/Νουβέλας 2020 και το Βραβείο Ελληνικής Λογοτεχνικής Φράσης της Χρονιάς – Περιοδικό «Literature.gr» 2019.

Η Μαλαματένια βελανιδιά τιμήθηκε με το Βραβείο Παιδικού Λογοτεχνικού Βιβλίου 2021. Από τις εκδόσεις Διόπτρα κυκλοφορούν η Φάρμα των Ζώων, οι Άθλιοι και το Πόλεμος και Ειρήνη σε διασκευή για παιδιά.

Βασίλης Νιτσιάκος

Καθηγητής Κοινωνικής Λαογραφίας στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Ο Βασίλης Νιτσιάκος γεννήθηκε στην Αετομηλίτσα Ιωαννίνων το 1958. Σπούδασε Φιλολογία, Λαογραφία και Κοινωνική Ανθρωπολογία στα πανεπιστήμια Ιωαννίνων, Leeds και Cambridge. Το 1985 αναγορεύτηκε Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου του Cambridge. Από το 1989 διδάσκει στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, όπου από το 2006 κατέχει θέση καθηγητή της Κοινωνικής Λαογραφίας. Κατά τα έτη 1994-98 υπήρξε επιστημονικός συνεργάτης του Πανεπιστημίου του Cambridge. Έχει εκδώσει τα βιβλία: Παραδοσιακές κοινωνικές δομές (Οδυσσέας 1991), Οι ορεινές κοινότητες της Βόρειας Πίνδου. Στον απόηχο της μακράς διάρκειας (Πλέθρον 1995), Λαογραφικά ετερόκλητα (Οδυσσέας 1997), Εξουσία, εργασία και μνήμη σε τρία χωριά της Ηπείρου (Πλέθρον 1997, σε συνεργασία), Νομός Ιωαννίνων. Σύγχρονη πολιτισμική γεωγραφία (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων 1998, σε συνεργασία), Ο Ορεινός χώρος της Βαλκανικής. Συγκρότηση και μετασχηματισμοί (Πλέθρον-Δήμος Κόνιτσας 2000, επιμέλεια σε συνεργασία), Τα ποτάμια της Ηπείρου. Δρόμοι των νερών, των ανθρώπων και των πολιτισμών (Ν.Α.Ι. 2001 και Οδυσσέας 2004, σε συνεργασία), Χτίζοντας τον χώρο και τον χρόνο (Οδυσσέας 2003), Μαρτυρίες Αλβανών μεταναστών (Οδυσσέας 2003), Όψεις του λαϊκού πολιτισμού (Πλέθρον 2007, επιμέλεια σε συνεργασία), Προσανατολισμοί. Μια κριτική εισαγωγή στη Λαογραφία, (Κριτική 2008, 2014), Στο Σύνορο (Οδυσσέας 2010), On the Border (LIT, 2010). Πεκλάρι. Κοινωνική Οικονομία μικρής κλίμακας (Ισνάφι 2016), Peklari. Social Economy in a Greek Village (LIT, 2026), Εθνοοικο-τοπικά (Ισνάφι, 2022), Πολιτισμικές κληρονομίες. Κριτικές προσεγγίσεις (ars nova, 2022, επιμέλεια σε συνεργασία), Και το σώμα θυμάται (Ισνάφι 2025). Τα τελευταία χρόνια ασχολείται ερευνητικά με ζητήματα μετανάστευσης, συνόρων και εθνικών ταυτοτήτων, όπως και με την πολιτισμική οικολογία και την κοινωνική οικονομία. Έχει δημοσιεύει επιστημονικά άρθρα σε ελληνικά και διεθνή περιοδικά και συλλογικές εκδόσεις στην ελληνική, αγγλική, ιταλική, αλβανική και βουλγαρική γλώσσα. Έχει εκδώσει ποιητικές συλλογές και έχει επιμεληθεί συλλογικούς τόμους, πρακτικά συνεδρίων και μουσικές εκδόσεις.

Γιώργος Α. Βλάχος
Εντεταλμένος Ερευνητής ΙΙΕ/ΕΙΕ

Ο Γιώργος Α. Βλάχος έχει σπουδάσει Πολιτικές Επιστήμες στο ΕΚΠΑ, Ιστορία στο Πανεπιστήμιο του Λάιντεν και διδάκτορας του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου της Φλωρεντίας. Είναι Εντεταλμένος Ερευνητής του Ινστιτούτου Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών. Ειδικεύεται στην νεότερη περιβαλλοντική ιστορία του ελλαδικού χώρου, με μεγαλύτερη έμφαση στα μεγάλα τεχνικά έργα του Μεσοπολέμου και τις κοινωνικές επιπτώσεις που αυτά είχαν σε γηγενείς πληθυσμούς, ενώ πρόσφατα ξεκίνησε να μελετά πιο επισταμένα το ζήτημα της κυνηγεσίας στην νεότερη Ελλάδα. Είναι επιστημονικός υπεύθυνος του έργου “InUMEn” που διενεργείται στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και μέσα στο 2025 θα εκδοθεί η πρώτη του μονογραφία που θα τιτλοφορείται “Τα Μυστικά των Βάλτων: Περιβαλλοντικές ιστορίες της μεσοπολεμικής Μακεδονίας”. Βασικές δημοσιεύσεις του είναι:

“A Complicated Relationship: The Transhumant Pastoralists of Macedonia and the Greek State, 1913-1936.” Environment and Society Portal, Arcadia (2020), no.29. Rachel Carson Center for Environment and Society.

“Of Ecosystems and Landscapes: Grasping themes of environmental history in first-person survival videogames and walking simulators.” in Csilla Ariese et al. (eds) Return to the Interactive Past: The interplay of Video Games and Histories, Sidestone Press, 2021: 189-200.

“To make a land Hellenic: toward a national (ist) landscape in southern Macedonia, 1896–1932.” National Identities (2021): 1-22.

“From Slavic Swamp to Promised Land: Social and environmental engineering in a southern Macedonian swamp, 1913-1936.” In Ștefan Dorondel, Stelu Șerban (eds) A New Ecological Order: Engineering the Eastern Europe Environment, University of Pittsburgh Press, 2022: 46-64

"Agricultural Cooperatives as Social-Engineering Mechanisms: Fragments of Evidence from Two Case Studies from the Interwar Greek Macedonia." Hiperboreea 9, no. 1 (2022): 69-94.

“Ένα Περιβάλλον σε Μετάβαση: Τα τενάγη των Φιλίππων και η αποξήρανσή τους, 1890-1940.” Pixels@Humanities 4, 2021

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Κώστας Καραμάνης - Καθηγητής Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής Π.Ι.
Χρήστος Γκόγκος - Καθηγητής Τμήματος Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών Π.Ι.
Κώστας Καρανάτσης- Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Οικονομικών Επιστημών Π.Ι.
Ευάγγελος Κουμανάκος - Αναπληρωτής Καθηγητής Σχολής Κοινωνικών Επιστημών Ε.Α.Π
Ηλίας Σκουλίδας - Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Μουσικών Σπουδών Π.Ι.
Λάμπρος Φλιτούρης - Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας Π.Ι.

Συμμετέχουν τα εργαστήρια

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

- ✓ Εργαστήριο Αγοράς, Εργασίας, Απασχόλησης και Περιφερειακής Ανάπτυξης / Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής
 - ✓ Εργαστήριο Μελέτης Νεότερων και Σύγχρονων Κοινωνιών / Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας
- ✓ Εργαστήριο Βαλκανικών και Ανατολικών Μουσικών, Ιστορίας και Πολιτισμών / Τμήμα Μουσικών Σπουδών
- ✓ Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Οικονομικής και Κοινωνικής Πολιτικής / Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

- ✓ Εργαστήριο Οικονομικής Ανάλυσης και Πολιτικής / Σχολή Κοινωνικών Επιστημών

Γραμματειακή Υποστήριξη

Αθηνά Νικολοπούλου